

N.º SOLT
5
CÈNTIMS

Veu de la Plana

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

N.º SOLT
5
CÈNTIMS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.

Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º

Tota la correspondència a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

La solució federativa dels problemes nacionalistes

La llengua a l'escola

La Nació, dins la Federació, ha d'esser mestressa del seu ensenyament. Pot ésser admès que l'Estat central garanteixi dels principis generals, com veiem a Suïssa. Però ni això ens plau gaire. Les raons que hi ha en les Federacions de tipus regional per a posar aqueixos principis sota la garantia de l'Estat central, perden tota o quasi tota la llur força quan es tracta de Federacions de tipus nacionals. En aquestes, el donar a l'Estat central el paper de vetllador de determinats principis polítics i jurídics, ofereix més perills que no pas aventatges.

Un dels més alts motius que imposen que sigui atribuïda la funció de l'ensenyament a l'Estat particular, és la necessitat que aquests tenen de fer prevaler en els establiments docents l'idioma propi.

L'ensenyament en el propi idioma és, en efecte, un dret nacional d'importància magna. En té tanta, d'importància, que ens atrevim a dir que van tant ell sol com tots els altres drets plegats. I és tan urgent el problema escolar per a les nacionalitats que no han fet triomfar encara la llur causa, que no poden esperar que es resolgui el dit problema pel que toca a l'ensenyament públic. Mentre treballen per a dur la llengua materna a les escoles de l'Estat, han d'establir un ample sistema d'ensenyament privat que disputi els alumnes a l'ensenyament públic anti-nacional. Cada escola oficial en llengua aliena és una fortalesa enemiga en territori propi. I és necessari contrarrestar la

seva acció bastint les fortaleeses de l'ensenyament nacional.

No cal dir que, anant l'ensenyament a càrrec dels Estats particulars de la Federació, aqueixos Estats són lliures per a fixar el règim lingüístic escolar. Però aquest problema lingüístic és tan imperiós i tan trascendental, que han hagut de tenir-lo en compte un gran nombre d'Estats que no són federatius.

Dos aspectes presenta el règim lingüístic escolar: el polític o nacional i el pedagògic. Molts Estats que no han pres en consideració l'aspecte polític, han arribat a introduir, amb major o menor extensió, la llengua materna en l'ensenyament, per raons de caràcter pedagògic.

Convé remarcar—amb energia i amb insistència—que Espanya és un dels Estats on l'ensenyament està organitzat amb major menyspreu envers la llengua materna dels països que no parlen l'idioma oficial. En pocs Estats pren la imposició escolar de l'idioma una forma tan absoluta com a Espanya. En aquest punt, els nacionalistes catalans estem en el deure d'empendre una acció vigorosa que aixequi la llengua catalana de la intolerable situació d'inferioritat a que l'ha portada l'unitarisme castellà. Adhuc dins el règim polític actual, pot aspirar el nostre idioma a tenir a una major consideració i a una major intervenció en l'ensenyament.

En quatre grups podem classificar les nacionalitats des del punt de mira dels drets escolar, a saber:

Primer. Les que tenen reconeguts totalment els drets del llur idioma en l'ensenyament públic.

Segona. Les que només tenen

reconeguts parcialment aqueixos drets.

Tercer. Les que, tenint negats en l'ensenyament oficial els drets de la propia llengua, poden organitzar l'ensenyament privat en llengua nacional.

Quart. Els que no poden tenir ni establiments docents privats en llengua propia.

Catalunya pertany al tercer grup. Però no s'ha d'oblidar que fins avui l'acció del nacionalisme català en l'ensenyament s'ha fet sentir molt poc. No hi ha a Catalunya, per dissort nostra, un conjunt d'establiments d'ensenyança catalana que posi en perill el predominí dels establiments de l'Estat. La Diputació de Barcelona i la Mancomunitat de Catalunya han iniciat una bella obra de nacionalització de l'ensenyament.

Mes els enemics guaiten aqueixa obra amb tan fosca mirada, que tenim por que qualsevol dia l'ataquin directament, si no aconseguim els catalans imposar-los el respecte al nostre dret. Ço que avui tenim, o tenim a precari. I és tan grossa la importància que el problema de l'ensenyament presenta per a l'esdevenidor de la nostra causa nacional, que no hem de plànyer, per a obtenir la seva resolució favorable, ni els més costosos esforços ni les més dures batalles polítiques.

A. ROVIRA I VIRGILI.

DESORDEN EN LA REDACCION

Guand a la patria, injustament li lleven la llibertat, els vérs fills deuen recuperarla, si no a la bona a la força.

ALVARO DE RESALENY.

DESORDEN EN LA REDACCION

ANYORANCES

La vida de la llar

*¡Oh, vida de familia; oh, llar tranquil·la,
rasser anyoradú de ma infantesa!
¡Cóm s' agüla mon cór cuan te recórda
en mes hóres crudels de plórs y febra!*

Joseph Iglesias Guirard.

¡Cuánta tendria! ¡Quín capdal de poesia s' en clou en els vèrsos sentits, en les estrófes del mentat escriptor de «La vida de la Llar»!

Rememorar el ambient de la llar, vé a ser lo mateix que marcar en lletres de foch la vida del pòble, desde que la força misteriosa del amor ajuntá als hòmens y creá la familia, fins al trágich termi del mond.

La llar es el sagrari de la casa paíral. Allá en sa cambra, el nèn s' acarona al bras de la mare; el pare pásseja, medítant, desgranant el rosari pòch a pòch, o exposant a sa dolça companyera de per vida, ses angúnies o ses projectes. Espurneja el tronch en el fòch, calfánt el peròl del guiso, que fumeja com inclus qu' emboira, embaumant tota la casa; els chicons preparen son pervindre, llegint els llibres d' escòla; les fadri·nes sommien en dies de pau y amor, en nou casal per elles format, al espill d' aquell que sos pares fundaren, y que ha de abastirles pera sa felicitat.

Recordeu, mes llegidors, la llar de vòstres pares, bé en la casa del pòble, bé en el mas o en l' alqueria. En les nits calmoses, frèdes y llargues, del ivèrn; en les de vents bramadors, de llamps y tràns, d' aigua de temporal o de grans nevades, ¡cuán agradosa la llar en son caliu, que ajunta els còsos, acaronantlos, y aviva els espírits, en ansia de vida, deler y alegría!

Y llegint cuentos, referint chascarillos, lligendes o sosoidos; sopant; torrant castanyes, boniatos, codonys; esclafint monjes de panolla menuda; calfant brull, rosegant llepolies o jugant a les cartes..., se pasa la velada, descansant del quefer del día, fondintse en un sant amor a la casa y a la familia els sers tots que la compònen (amos y criats, fills y pares y agüelos), que mirant per la

prosperitat y avanç de la casa, no pòden oblidar el pervindre y el benestar del pòble, per qui tots, grands y chichs, s' interesen.

Així es que la llar y sa vida vé a ser com el obrador, el llavoratori del amor al pòble, de la vera ciutadania, de la vera democracia, aon se va formant el nèn, el jove, el hòme; en una paraula: tota la *célula* social, pera engranarse a la vida colectiva, ferma, fecónda, de la patria valenciana, en ses festes y gestes, en ses anyorances e ilusións, en ses propòsits pera les lluites del present y les esperances del esvenidor.

¡Benehit siga la llar y sa vida! ¡Que no se trenque esta sagrada tradició, que té son símbol, son complement y son remat, alegre, joyós, y aguardat per grands y chichs en la estruendosa y poética nit, véspra de Nadal!

Dr. F. CANTÓ.

La centralizació 's separatista

Qui molt parle, molt èrre; lo peix per la boca mór; el que masa prove, no prove rés; veus ací tres veritats enrefrañes que pâ tota la gent son més certes que 'l sól que 'ns allume·ne. Lo centralisme, sistema que ademés de no tindremos a conter es eminentment parlaor, més escurridix que una anguila y doble *esplícoteador* que un arrancador de quixals, reunix en son hidrópich ventrell corregits, aumentats y més esquifinyadors que un especulador *de la manteta al coll*, tots los defectes que 'n set pams de llengua y camisa d' once vares fa creure que vól combatre. Particularment la cuestió del separatisme portá contra nosaltres a tabal y donçaina es precisament la malaltia mes grand que 'n llógica més dreta que un fús repórte als honrats ciutadans tant funest mig de govern; millor dit, de desgovernació.

No pot esser manco. Tots aquells que van a dirigir provences diferents en vida, costums, maneres de viure, etc., per necessitat han d' anar allí més que a servir la Patria o a eixer·citar drets civichs, a assegurar la vida, a no perdre les garrófes, com

se sol dir. Eixes criatures, que moltes *viuen de la ploma* y parlen en llengua diferent sempre o casi sempre de la correnta 'n la localitat clares que ni servixen a la comarca d' aon son naturals per trobarse ausents, ni tampoch en lo lloch que tenen l' empleu per desconèixer lo género de vida de dit territori. En resum; que gastant estèrilment les energies y costant contributivament lo gasto y la nómina d' ells un bon carrós de sucre del pressupost, mos quedem sense saber palota de la unitat y del progrés; ya que d' ells les aptituds fonamentals del treball y mares del comerç, les idees y adelants, queden malograes per no tindre terra asahoná que les pugue fer fruytificar dins de bon clim; y de consiguiunt ve l' ausencia de producció tant de l' esperit com de la matèria, lo cual es lo separatisme més grand, perque es lo triuñf del error, de la ignorancia, de la improducció, de la miseria y el separatisme de nóstres energies que devien estar juntes y no separaes del saber, de la ríquea, de la producció y de la veritat.

Per los motius esmentats, front a eixos abusos de poder central y foraster, a d' eixes expoliacions d' energies, hèm de plantar cara; y ya que tenim tants desahogats dins de casa que mos s' emporten una novia tant llustrosa y decent com es la nóstra tèrra, devem, perque aixina mos pertoque, aviarlos d' hasta més allá ab la crida del patriotisme y la vivor de la *unió anticentralista*.

ALMUGÁVER.

Quant més un poble s' estima la llengua propia, més gran és entre els altres i més coses glorioses fa, perquè és més ell mateix.

MARAGALL.

Qui no ama la llengua que parla no s' ama a si mateix. La llengua fa l' home.

SÉNECA.

La tiranía del Estat

«L'absolutisme consistix en la il·limitació jurídica del Poder, y consistix en la invasió de la sobe­rania superior política, en la sobe­rania social. He dit superior y no ho es sempre. La sobe­rania social es la que dona tots los recursos que ara se diuen mijos de Govern, es la que dona tot el poder material, tota la força que la sobe­rania política té el dret d'exigir com mijos necessaris pera gover­nar; pero fóra d'ahí, d'eixe dret que té a exigir, es ella la qu'está somesa a la sobe­rania social, perque la sobe­rania social es la que té el dret de ser ordenada y dirigida.

Y d'esta manera, senyors, se veu que cuand la sobe­rania social se nega en un pòble perque la sobe­rania política l'invadix, comença sempre per les regións, seguix per les comarques y municipis y alplega fins les famílies, y no trocantse ya los drets in-nats del hòme ab un mig d'associació permanent qu'estiga fóra de l'acció del Estat pera son desenroll, dels individus mateixos que queden subjectes a esta red que l'Estat els pára, llavors, identificantse les dos sobe­ranies, naixen els grands socialismes polítichs per l'absorció de tots eixos òrgues.

La confusió de la sobe­rania social y política es la característica de les societats paganes; y esta confusió seguix reinant en los temps moderns y va establintse cada vegada més, ab este acreixentament d'atribucions del Estat.

Esta es l'hòra en que no ya una sola entitat, una sola corporació, una sola societat natural y d'aquelles que de les naturals se deriven, que no se puga alçar contra el Estat y demanarli per algún róbo d'alguna de ses facultats y seus atributs.

Usurpant-to tot, avasallant-to tot, ha arribat a tindre com drets y delegacions seues, totes les demés per­sones jurídiques; ha arribat, en fi, a considerarse com l'única persona qu'existix per dret pròpi. Totes les altres existíen ab certa manera, per concessió o tolerancia seua.

Aixís, havem vingut a un estat que, dintre del parlamentarisme, es

la fórmula més completa y acabá de la tiranía, pero d'una tiranía sens grandea, d'una tiranía que no té lo cap d'un César que pot ser tallá un día per les ires de la multitud agitada, no; es una tiranía ab una multi­tut de caps, y no ya pijor tirans que aquells que tenen molts caps; la irresponsabilitat sòl estar en raó di­rècta del número de persones qu'ejerxixen el mando.»

MELLA.

EL CUENTO DE LA SEMANA

REDEMPCIÓ

PRÓLECH

Fon somni; que sempre les ilus­cions fóren naixcudes d'un somni. Somni a la fi, perque m'ánima po­ruca tingué qu'esfumarse per dintre les tenebroses cambres d'un tercer pis y, al tornar a eixir reblida de tan melengioses tendreses d'aquell niu d'amor, un bálsem puríssim acaróna mon cós y el somni prengué vida y fon tan víxcuda sa idealitat que ab força l'sento rebatre dintre l'meu pit, batejant per fugir d'esser humá.

I

.....Y allí la viu isolada del mond en cós y esperit.

Erguí al vórer-nos sa esfinge arro­gant y unes cuantes paraules de pre­sentació se creuaren. Torná a sen­tar-se, a una indicació meua, front a un vell piano y les ses mans de verje acariciantlo, arrancárent a l'agüelo cadenciosos sóns del Cel qu'inun­daren nostre cór en delitós gojar.

Vivia sola. De mólt chiqueta l'afi­ció a la música li absorvia tot lo jón y, aixó després, li proporcioná lo mig de poder viure ab modèstia.

Parlarem mes. Una suau y argen­lada veu anava descubrintla excép­tica per excelència. No ab lo excep­ticisme excèntrich y ridícul del pe­dant, no. Sí, ab lo trist y fret de l'experiència. M'atragué. Se despe­direm. La franqueça, senzilleç, e ingenuitat d'un—Esta es sa casa.—me feu tornar asoyint.

II

Era extranya aquella actitud des­inqueta de Carmen cuand li parlava d'aimarla.

—Carmen. ¡No 'm vols! ¡No 'm fas cás!

—Tú saps qu'aixó no es cert. Però el nostre carinyo no pot esser may realçat. Deixam. Vesten. No tornes, per Deu.—Contestava des­fent el nuch que subjectava 'ls meus braços al seu cóll.

—¿Per qué Carmeta meua? ¿Es que ho duptes? ¿Per qué?

Planívivol suplicava y lo meu prech feria a Carmen qu'en aufegada an­gunia's retorcia.

—No me ho preguntes—día—per Deu, per qui mes vullgues ¿Es que no 'm creus? ¡Veus com no me vols! ¿No 's prou que jo ho digue? No, no. May podrás esser ditjós ab mí. Vesten. Deixam.

Altra vegada el maladat y miste­riós ¿Per qué? tornava a interposar-se ya casi imperatiu emponçonant-li l'cór com darde envenenat.

S'aixecá de sópte. Febrosa, m'apretá les mans. Aquella fèra mira­da 'm feu palideixer.

—Está be. Tú ho vols. puix siga.

.....

Me ho contá tot. Lo de sempre. Una història mil vegades repetida. Amors mentits d'altres temps. Fa­lagueres prometenses no cumplides. Un ramell d'açahar patejat.

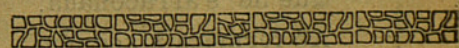
Cridava l'fi la relació y no pogué acabarla. Los meus braços incons­cients, de nou se li enllançaren y en ells caigué arrollá en queixumbrósos y prulongats gemechs.

Me paregué tan sincera, tan plena d'arrepentiment la confessió, tan regeneradores ses llarmes, que la viu apareixer als ulls meus, mes pura, més blanca, més verje. Després.....

EPÍLECH

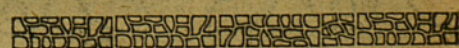
Fon meua pera sempre.

DIEGO PERONA.

Els mapes fan coneixer les fites dels Estats, però no les de les nacions, que surten, al con­trari, de la armonia de les llen­gües.

LEIBNITZ.

VERSOS DE PATRIA

¡Pòbra Patria mía!...

Valencia adorada; cuánta desventura,
 ¡Oh, patria escarnida!, fins a tú t' alcança.
 Lo meu còr rebòta, ferit d' amargura,
 Sens que llunya 's vetja, un raig d' esperança.

◆ ◆ ◆

¿Cuánd lo tèt llevarás que vuy t' encega
 Y alplegará lo memorable jòrn
 En que jáfes l' alserp que te rosega
 Y alçar púgues, altívola, lo fron?

◆ ◆ ◆

¡Pòbra Valencia; fiòr de rosella!
 ¿Cuánd ta ferida hi será atenuada,
 Y ta sentida y justa querella
 Per tots los hòms hi será 'scoltada?

◆ ◆ ◆

¿Cuánd llançarà 'l bronze al vent
 Lo fòsch gemech de lluitança,
 Y a un crit desgarrát, valent,
 exigirem deslliurança?

¡Ja la campana sòna!
 ¿No sentiú com retròna
 Lo crit d' alenta-ment?
 ¡Lluitém, valenciáns, lluitém!

Lo dia es al-ribat
 Que haveu tan desitjat.
 La bandera issolada
 Que ne 's arraconada,
 Ab fermeça aixequém.

¡Aném a la victòria, valencians, aném!!

FRANCESCH ALLOZA.

SECCIÓ ARTÍSTICA

Anglada Camarasa

VEU DE LA PLANA, fidel al seu esperit de crítica y divulgació, associat al ideal regionaliste, creu un deure publicar unes observacions sobre l' art d' Anglada, per la intel·ligent atenció que mereix.

A d' aquestes, seguirán altres sobre Paús, Sanchis, Ribalta, Porear, Forés, Mol·là, etc.

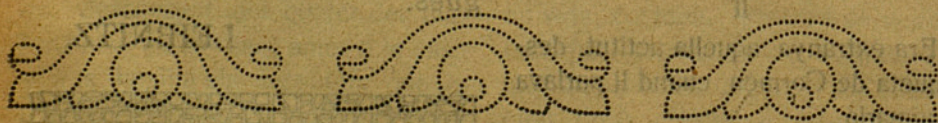
Será un módo de iniciar l' atenció artística.

La crítica no consistix en fallar sobre el mérit de les óbres, ni en adreçar als artistes sobre determinaes orientacions. Es mes laudable aquella qu' enriqueix els punts de vista del públich, adiestrantlo pera l' emoció, fentli sentir l' óbra d' art qu' es el millor módo de compéndrela.

La verdadera crítica s' ha dit moltes vòltes qu' es una sacerdoci, y sa misió, com la del sacerdoci, te dos ordens de funcions: de un costat la hermenéutica o interpretació, que fa asequibles pera tots el texto sagrat; en aqueste càs, l' obra d' art; y del altre, la preparació espiritual del pòble pera rèbre 'n eficacia el sentit de la divina paraula. El bon sacerdot no juçgue, ame y predique l' amor. Perque ame, n' enten y al predicar l' amor vòl que tots n' entenguen. La crítica deu ser, puix, apologética y d' apostolat. Les metàfores qu' empleen alguns crítichs y alusions que fan, son mes profitoses y executives pera l' educació estètica que doctorals crítiques y erudits tratats.

La crítica espanyola ha mostrat dos opinions del art *angladesch*. La primera opinió favorable a Anglada, ha celebrat quatre conferencies en l' Ateneu de Madrit, per els crítichs ylliretats; Francésch Doménech, Valle Inclán y García Sanchis. La segón ha evocat a Velázquez y Goya, declarant que la pintura Anglada es el timo mes grand qu' es puga donar en pintura.

Si mos atenem a la definició que donen alguns de que l' Art es la imitació fidel y real de la naturaleza; l' art

Demaneu

TINTES---ALFA

	3'50	2	1'25	0'75	30
Blava-negra-fixa	Litro	1/2	1/4	1/8	Curtin
Blava-negra copiar)					
Violeta negra copiar)	4'25	2'50	1'75	1'25	35

DE VENTA

EN LLIBRERIES Y PAPELERIES

d'Anglada serà, sí, un timo. Però prenent com a model·lo lo que del Art diuen Zuloaga y Gabriel d'Annuzzio.—Entench per Art, tot allò que produïx emoció.—El Art es, puix, la representació d'allò que un sutil analiste denominà audaçment *pensament ennoblit de la naturalesa*. L'Art es la simplificació de les línies. El grand artiste en un simplificador,—La pintura d'Anglada Camarasa no sols produïx en nosaltres emoció, sino que aquesta es una emoció nova; la que incie la exaltació frenética del color, fins un extrem casi ditiràmbich. Y no es que Anglada tingue com a seua la norma de Joaquín Mir,—el color per el color mateix—No. Li preocupe además del color la forma, la actitud, la composició. Ara que tot està supeditat a la idea color y desde aqueste punt de vista produïx.

No done importància a la figura humana, es pera ell un element mes de composició; trate igual un cap de femení que una flor de mantó filipí, pera la seua pintura apenes si existix la qualitat. Es la seua, una tècnica complexa de molta *cuina*; de una serie d'empastes y veladures que de tant excessivament brillant alguna vegada s'enterbole. Pinte moltes vegades de nit en llums artificials qu'ell combina e idee; y els seus quadros de grand aparato, tenen casi sempre per escenari les regions espanyoles de mes llum, Andalucia y Valencia.

Peguem un rodeig per aquesta «Mariposa de noche» rica de matèria y expressió, y mos farem càrrech d'hasta quin punt l'art d'Anglada es grand art. Aquesta figura femenina que ací s'aixeca dolçament, te un vigor de color enorme y una simplicitat algo arcaica, algo parisina. Aquest'atra «Gitana del càntaro», quin moviment de decoració mos

dixe; en ella se concentre tota una raça, tota una flor de joventut. Però els nostres ulls no se paren a estudiar la colocació ni l'orde de les figures, els baste la emoció del color que ací ho ompli tot, es el principi y el fi; mos semble—y el pintor aixó persequix—marfil, mayòliques, fruits madurs, raigs de sol, de lluna, tapiços orientals, joyes preuades; es una procesó de riquesa y esplendor; unes notes sòbries y absolutes, colocaes en el camp de la decoració, perque Anglada Camarasa es assó ans que res; un gran decorador.

Lo seu art conste d'elements orientals y s'aprove a la manera alemana en una de les seues fasses últimes.

Emplee 'ls colors mes oposts, les entonacions mes variaes y contraries; corre per la seua pintura tota la escala cromàtica. Pase de una «Dama negra» densa, en la que predominen els negres tous opacos a una «Novia valenciana» tratá en tints clares y diàfanes, en coloracions tènues y suaus.

Havem dit ya que lo seu cànon es la decoració, a ella s'atén, donant-mos una classe de pintura nova en Espanya. Serie d'armonies policromes que se desgranen com al compàs de una música eufónica, en dies de sol, de llum brava que tenen tota la potencia y varietat del matix espanyol.

Un autor francés, diu, qu'en lo mond se viu sempre embriagat de algo; amor, virtut, vici... Hermen Anglada Camarasa, viu constantment embriagat de color y brillanteç. Y no es poch.

GRECO.

La torná de la Colonia escolar

Ya están entre nosaltres els nens que, per un mes, gojaren de les sanes alegries d'una naturalesa vigorosa, espléndida en llums, colors y virtuts preservatives de posibles malalties. Ya están ací, al costat de les fal·des de les mares. Benvinguts siguen. Cuidats per la ben orientá direcció del digne Inspector Sr. Senent, acompanyat del cult personal a les seues òrdes, porten en les galtes el bes del sol, en els ulls el recòrt de bones hores passaes ab dolçor y felicitat, el recòrt d'hermosos panorames y en la sanch gèrmens de milloració física. Son ànima ve repleta de costums noves, senzilles, sanes; de consells que guardarán eternament, de caricies que sempre agrahirán y de regals que may quedarán en l'olvit.

El petit eixèrcit ve mes fòrt, millor preparat pera la tasca pesá de la escola. Sa llavor serà mes profitosa, s'atenció mes intensa y el resultat, per lo tant, mes satisfactòri.

Ben vinguts siguen els nens de la Colònia.

Y ara parlarem un pòch al·rededor d'este tema. Sabém que les dignes autoritats d'Instrucció pública volen ampliar esta obra benemèrita. Sabém que s'está tractant seriament de Colonies marítimes, banys de mar, etc. Sabém que 'l popular y estimat Governador d'esta provincia ha escrit cartes, invitacions, oficis a les persones adineraes de Castelló y amants de la cultura. Sabém d'algunes contestacions pero sols parlaré, per ara, d'una. El Sr. Izquierdo se dirigi al estimat amich En Gaetà Huguet y este senyor ha fet ofermaments que l'honren en grand mane-

ra. Y ara mos preguntem nosaltres. ¿Qué hi ha d'aquell projecte de gimnasi escolar que 'l señor En Gaetá Huguet, espontáneament oferí als nens de Castelló? ¿Fins cuand han d'esperar estos a que tal òbra, hui en projecte, siga realitat? ¿Per qué se perjudica en tan alt grau a la infantesa? Esperem que, a qui li pertòque, conteste a estes preguntes, no per ser nòstres, sino perque reflejen la preocupació general. Fins nosaltres han alpegat remòrs desagradables, que no volèm creure. Fins nosaltres ha arriuat que se projectava certa ampliació de la fàbrica municipal de llum contra els lligítims interesos dels nens y la voluntat del generós donant. Creem qu' este projecte desastrós no prosperará. Y estém, finalment, segurs que, ab els oferiments del senyor En Gaetá Huguet, el sospirat gimnasi escolar, obra meritísima que honraria a nòstre pòble, dins y fóra d' ací, será pronte una realitat, ya que lo mes difícil es conseguit y sòls falta ara una rècta y bóna voluntat de que dit gimnasi siga una falagadora realitat.

CONCURS

VEU DE LA PLANA óbri lo següent concurs de cuentos, al que hi podrán çoncursar tots cuants ho desitjen, adaptanse a aquestes basses:

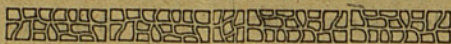
- 1.ª Els cuentos deurán hi esser naturalment, escrits en valenciá.
- 2.^{on} Al premiar los treballs, se tindrà 'n comptar no sòls lo mèrit relatiu, sino l' absolut del mateixos.
- 3.ª Tots els cuentos, deurán ser per fòrça originals e inédits.
- 4.ª Deurán constar de sis cuartilles com a mínimum y huit, com a máxim.
- 5.ª Los treballs se presentarán sense firma ni indicació alguna d' autor y deurán ser acompanyats d' un plech tancát que continga lo nom y domicili del autor. En lo sobre escrit, deurán portar lo mateix lema y títol del treball.
- 6.ª Lo terme de presentació dels treballs que s' envien al Concurs, finirá lo día 15 d' Octubre, divent per lo tant, ser presentats los treballs

avans de lo dit terme, en lo casal regionaliste, dirigits al director de VEU DE LA PLANA.

7.ª Tots los treballs no premiats, s' inutilizarán, sense obrirlos, la nit del fallo.

Hi-haurá un premit, consistent en un objècte d' art, y publicació del retrato o caricatura del autor premiat, a elecció del mateix, y dos accesits, quins treballs, hi serán publicats en VEU DE LA PLANA.

Lo Jurat, será format per persones competents.

COMENTARIS

Mentres els regionalistes organicen la seva excursió política per el nord d'Espanya, els radicals barcelonins aguicen el seu famós lleó *hispano*, aquell lleó patriòtich que fan sortir a les grans solemnitats, per a bramular dicteris i penjaments contra els regionalistes, i fer creure als habitants de totes les regions, que la fera enfurida i disposta a fer un estropici, es el lleó espanyol.

¡l que té de ser el lleó espanyol; el lleó radical de guardarropia! El veritable, l'autèntic lleó espanyol, está ab els regionalistes. Aqueix lleó ridicol, és una disfressa, com aquell de la falla, que un cop treta la pell ab que 's cobria, resultarà ser un burro.

En Romanones está trist. En Romanones veu ab recança com Valencia es va inclinant del costat de Catalunya, del *Principado*, i es glateix.

Al comte de Romanones li passa com aquell que essent estimat per una minyona, es complau fent-li les mil picardies. Vingué un día que un altre fadrí amable i garrit li feu l' amor a la doncella, i ella, está clar, se'n aná ab ell, deixant ab tres pams de nas a l'altre festejador.

—¡Ingrata, infel! — cridava l'aimant abandonat. ¡l tant com te volia!

Que és lo que Romanones deu dir en la seva tristesa:

—¡Ai! Valencia s'en va ab el catalá. ¡Què hi farem! ¡Coses del temps! ¡l tan com yo l'estimava!

En Romanones ha estat malalt. ¡Pobre senyor, si que ho sentim! Segóns ha manifestat a pesar de fer llit, conferenciava ab els seus ministres, perque en el cap no hi té res.

D' aixó ya fa temps que ens en havíem adonat.

(De La Piula).

Ab motiu d' unes petites averies en la maquinaria, no ha pogut eixir VEU DE LA PLANA ab la deguda puntualitat. A tots demanem disculpen lo retrás.

ADMINISTRACIÓ

CORRÉU

E. P. U., Valencia.—El sonet «Valenciá»... sentim no poderlo publicar, puix adolix de faltes greus. Envíe altra cosa y ab molt de gust.

Violeta Clavell, Valencia.—Anem a complaurel.

«Tinch un camp sembrat de clavells y ausells».

¿Sí? Puix que tinga bóna collita.

F. G., Valencia.—Se publica. Agrahidíssims a la deferencia que mos guarda.

S. D. T., Valencia.—Mercés per el seu envió. Després de llegir les cuartilles procurarem contestarli per lletra.

G. S., Valencia.—Conforme. Se publicará. La seua subscripció finix este mes.

E. M. Valencia.—Rebut giro postal.

J. B. B., Barcelona.—Se publicará el número vinent. Procure estiga en ésta l' original el dimecres a mes tardar.

Queden per contestar varies lletres.

Vi de taula excelent y acreditat, trovareu en la tenda del «Morito».

Demaneu CHAMPAGNETTE y voreu que perfectament vos senta lo dinar.

Lluís Catalán a l'40 botella.

Castelló: Imp. J. Barbé

Línea de Vapors

TINTORÉ**BARCELONA**

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICH VAPOR

TIRSO

Travesia rápida.—Llum eléctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Dumege 11
matí. — De Barcelona, Dimats vesprá. La càrrega s' ad-
met en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informesa Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

Llibrería Religiosa-Escolar

DE

FRANCESCH SOLER

Nou y modern establiment. Material de debui x y es-
critori. Llibres de texto pera escoles y demás objectes ab
la matjor economia posible.

5, Colón, 5**Droguería****LA ARAGONESA**

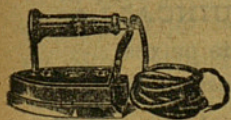
= DE =

:: Lluís Gomez Molinos ::

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumería del pais y extranjer. Dro-
gues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotografichs y ma-
quinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampistería

DE

PERE FECED

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Ventiladors, Planches, Cazos y Contadors eléctricos

Lámpares de Filament metálich de 5 a 50 bujies

González Chermá, 78

CASTELLÓ

TRANSPORTS GENERALS

DE

Joseph Sanchis Prats

Facturació pera tots els punts d' Espanya
y Estranger. Servici combinad de domicili
a domicili.

Acarreos y Mensatjerías.

Alloza, 69.—Castelló**Eduard Viciano**

Confecció de manteletes d' estiu de tots
els preus. Gran surtit en adorns pera les
mateixes, en tül y pasamanería.

Esta casa adapta sons patrons al estil de
cada poble.

Preus especials pera la reventa.

Caballers y Colón.

Panyería y Sastrería

DE

Antoni Soliva

Altes novetats en géneros pera caballer
ressibits pera la present temporá.

Confecció esmerá y preus economichs

Colón, 11.—Castelló

Diu BUSUTIL

que tots els elegants compren en sa casa. ¿Sabéu per qué?
perque **BUSUTIL** es el que ven mes ba-
rato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus
compradors estiguen contens encara que pergue.

Moderna y Lujosa Confitería y Pastisseries

DE

Vicènt Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de
fruita.

González Chermá, 56**LA PRIMITIVA****Droguería y Comestibles**

Gran surtit en Drogues, Perfumería, Broches y Pintu-
res metáliches pera fondos de barcos, de la acreditá mar-
ca OVELING.

Complet surtid en tot lo ram de Ultramarins.

Cafés tostats diariament.

Vicent Calatayud

Canalejas, 11 --GRAU DE CASTELLÓ

VACANT

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tóta afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarrros, per crònics que siguen.

Venta en Farmacies y centres de especifichs. En Castelló
FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

BAR INGLÉS

Establiment reformat a la moderna. Servici esmerat. Sopars pera eixides de teatre y cine.

Cerveces y eixarops del país y extrangers.

Domingo Montesinos

González Chermá, 42

Casa de SANCHO GERMANOS

(SUCESORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los géneros concernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present época.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry

36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Sabateria

DE

JAUME GONZALEZ

Calçats de última novetat. Especialitat en el calçat a la mida.

Inmens surtit en calçats de lujo.

20, Ensenyanza 20

"LAS CUATRO ESQUINAS"

Droguería de

JOSEPH ROYO

Perfumería, Drogues, Articles fotografichs.

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de los millors marques, Cerveces del país y extrangeres. Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

Transports de totes classes

Máquines, calderes, y ferros per tonellaes. Conductora especial y embalaor de mobles.

J. VIDAL Y FIGGS

Pi y Margall, 57 y Obelisco, 8.—Castelló

Les millors
MAQUINES
de
COSIR
son les
máquines
"Pfaff,"

DE

Antoni Mercé

COLÓN, 64

CASTELLO

BASAR DE FERRETERÍA Y QUINCALLA

Especialitat en objectes pera regals y de peixca.

Lo millor surtit en palmitos pera la present época.

Emili Martí.--Colón, 27

Automóviles Castellonesos d' Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automóviles de propietat. Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

